

woningraad

NWR magazine

Nummer 15
3 augustus 1994

Buitenlandse contacten ook goed voor Nederlandse volkshuisvesters
Stijgende grondprijzen brengen volkshuisvesting in Assen in gevaar
Woningcorporaties nemen de leiding in Britse volkshuisvesting

Attractieve vertaling van Klassieken

SINGELSTRAAT IN SPIJKERKWARTIER, ARNHEM

In het Arnhemse Spijkerkwartier wisselen neo-klassieke, Jugendstil- en art-deco-elementen elkaar af. Stadswoningen met voor- en achtertuintjes, trappen, houten veranda's, statige pilaren en krullerige versieringen bepalen er de sfeer. Op een moeilijke locatie aan de smalle Singelstraat wisten twee architecten met moderne materialen een eeuw architectuur te overbruggen.

Stichting Volkshuisvesting Arnhem mocht van de gemeente bouwen op de plaats van het voormalige garagebedrijf aan de Singelstraat in het Spijkerkwartier, mits ze de jonge Amsterdamse architecten Pim Köther en Ton Salman het ontwerp liet maken. Daarmee wilde wethouder G.H.L. Velthuisen van Volkshuisvesting de twee European-winnaars (1989) aan een bouwlocatie helpen. De planontwikkeling van de prijsvraaglocatie (voormalige AMS-werf) was op de

lange baan geschoven en de wethouder voelde zich persoonlijk verantwoordelijk om voor een alternatief te zorgen. Toen de gemeente een deel van het terrein aan de Singelstraat opkocht van een ontwikkelaar, lag daar de kans een belofte in te lossen. Aanvankelijk was 'Volkshuisvesting' niet gelukkig met de gang van zaken. Gewend als zij was zelf haar architectenkeuze te bepalen, arrangeerde ze eerst een gesprek met de twee. Directeur G. Heuver ontving Köther en Salman en nam ze mee de wijk in om hen de sfeer te laten proeven. Al wandelend ventileerden de architecten het idee om elementen van de karakteristieke bebouwing in een modern ontwerp te vertalen. Wat Heuver hoorde, beviel hem. De keuze om met de architecten verder te gaan, werd uit eigen overtuiging gemaakt.

Het project lijkt zonder moeite ingepast. Dat heet vakmanschap, want ondanks dat het Spijkerkwartier een mooie en gezellige wijk is, met een bonte samenstelling van bewoners (studen-

Linkerpagina: Parkeerhavens aan de straatzijde lossen ook het parkeerprobleem van de overburen op.

De parkeerplaatsen aan de achterzijde zijn zodanig met houten planken overkapt, dat ze aan het oog van de bewoners worden onttrokken.

De twee etages hoge onderdoorgang ontsluit het achterterrein.

ten, kunstenaars, buitenlanders), was de opdracht voor de Singelstraat bijzonder gecompliceerd. Het straatje heette het lelijkste van het Spijkerkwartier te zijn, smal en met een 'armetierige' bebouwing. Bovendien lag er van Volkshuisvesting een pakket eisen. Het project moest aanpasbaar worden gebouwd, dertig tot veertig woningen tellen, voorzien zijn van een lift, er mocht geen tropisch hardhout worden verwerkt en van gemeentewege moest in een straat zonder ruimte een parkeerprobleem worden opgelost voor de tegenoverliggende woningen en voor het project zelf. De oplossingen waarmee de architecten kwamen, waren zeer inventief. Omdat aan originaliteit een prijskaartje hangt, moest hier en daar een vereenvoudiging plaatsvinden. Niettemin kunnen beide architecten zich nog steeds volledig vinden in het plan en kwalificeert directeur Heuver het als 'hoogwaardig'.

Het project telt vier woonlagen en 35 woningen. De eerste verdieping (acht woningen) wordt ontsloten via portieken en is daardoor minder geschikt voor bewoning door ouderen, de andere woningen zijn bereikbaar per lift of vanaf de straat. De woningen hebben een klaverbladvormige plattegrond. Oorspronkelijk waren in alle ruimten schuifwanden bedacht voor een flexibele indeling. In één slaapkamer kon dat principe overeind blijven, zodat deze ruimte bij de woonkamer kan worden getrokken.

De bergingen van de bovenwoningen zijn geconcentreerd in het project weggewerkt, die van de benedenwoningen liggen twee aan twee, met ertussen parkeerplaatsen voor de bewoners, verzonken aan de achterkant van het gebouw. De

tuin van de benedenwoningen eindigt halverwege de bergingmuren. De achterzijde van het gebouw is bereikbaar via een met hekken afsluitbare onderdoorgang, waar ook de uit de gevel springende glazen entree van de bovenste verdiepingen zit. Een uitstekende groene bak op het dak (de uitgang van de liftschacht) fungeert

Het dak lijkt boven het gebouw te zweven.

In de loop van de tijd zal de red cedar gevel 'vergrijnen'.

Helemaal onder: De schuifwanden zijn aan het plafond opgehangen en kunnen naar believen worden geopend of gesloten.

De plattegrond heeft de vorm van een klaverblad.

Achter de imposante glazen entree bevinden zich de trap en lift voor de bovenste twee verdiepingen.

Doordat de Singelstraat zo smal is, was het maken van een passend ontwerp niet eenvoudig.

als 'kunstwerk' en markeert aan die zijde opvallend de onderdoorgang. Indrukwekkend is de moderne vertaling aan de straatzijde van de twee galerijen in een veranda, uitgevoerd in verzinkt staal met aluminium dakplaten. De kleine knik in het gebouw wordt nog eens geaccentueerd doordat de veranda op dat punt is onderbroken. De gevel, inclusief kozijnen, is op deze verdiepingen uitgevoerd in red cedar, terwijl de verdieping daaronder uit witte en de begane grond uit oranje baksteen bestaan. De achterzijde is in haar geheel van gele baksteen. De fel geschilderde (vurehouten) deuren en kozijnen zorgen voor oplichtingen in de gevels. De vertaling van klassieke elementen in moderne architectuur heeft de Singelstraat een fikse

opkikker bezorgd. De straat hoort er in het Spijkerviertel weer helemaal bij. De animo voor het project is daarvan wel het duidelijkste bewijs: ruim 800 gegadigden voor 35 woningen. ■

Foto's: Mick Pelarczyk, Amsterdam
tekst: Dorine Hommersen

Project: 35 woningen aan de Singelstraat, Spijkerviertel, Arnhem

Opdrachtgever: Stichting Volkshuisvesting Arnhem
Ontwerp: Köther en Salmen architecten, Amsterdam
Kleuradvies: Wilma Keizer, Delft
Aannemer: Wilma Bouw BV, Weert
Stichtingskosten: f 4.900.785
Gezamelde stichtingskosten: f 3.998.400
Subsidie: f 902.385 kopkostentoeslagen
Woningtypen: 35 driekamerwoningen
Aanvangshuur: f 595 gemiddeld
Oplevering: mei 1994